

Реферат на тему: "Позакласне читання за новелою П. Меріме "Таманго""

Проспер Меріме

Позакласне читання

за новелою П. Меріме "Таманго"

Тема: Проспер Меріме — основоположник жанру реалістичної новели. Новела "Томанго". Тема антиколоніалізму. Трагедія негритянського вождя Томанго. Мета: познайомити учнів із життям видатного французького новеліста П. Меріме, працювати над ідейним змістом новели "Таманго"; розвивати навички усного зв'язного мовлення та виразного читання, вдосконалювати вміння переказувати епізоди;

вчити робити висновки із прочитаного за висловлюваннями видатних людей;

виховувати негативне ставлення до насилля, приниження людини. Обладнання: портрет П. Меріме, виставка книг і висловлювання видатних людей, епіграфи. Випереджувальне завдання:

Знайти відомості про П. Меріме (2 учні), скласти план новели (2 учні).

Епіграфи:

"Поведінка-дзеркало, в якому кожний показує свій облік"

Гете

"Чесність помирає тоді, коли продається"

Ж. Санд

Структура уроку.

1. Підготовка учнів до сприйняття навчальної теми.

2. Оголошення теми, епіграфів, завдань уроку.

3. Навчальні ситуації:

а) повідомлення учнів;

б) словникова робота;

в) короткий зміст новели;

г) переказ улюблених епізодів, читання та коментування уривків;

д) бесіда;

е) роботи з висловлюваннями видатних людей.

4. Заключне слово учителя та учнів.

5. Домашнє завдання.

Зміст уроку.

1. Вступне слово учителя.

Сьогодні у нас позакласне читання, і ми гортаємо нову сторінку зарубіжної літератури, яка перенесе нас у Францію, в далеке XIX сторіччя, бо саме тут, у великому

місті Парижі, в родині художників народився один із видатних синів Франції, який став світовою зіркою не останньої величини — Проспер Меріме (1803 — 1870).

З дитинства хлопчик перебував в атмосфері мистецтва, але обрав кар'єру юриста. Він вступає до Паризького університету, знайомиться із письменником Стендалем, котрий стає його близьким товаришем, хоча погляди їхні були дуже різні.

П. Меріме писав новели, п'єси, романи, публіцистику, есе, подорожні нотатки, історичні праці, критичні статті.

Але хочу підкреслити, що саме новели Меріме найкраща частина його творчого доробку. письменник — реаліст, основоположник жанру реалістичної новели цікавився загальнолюдськими та індивідуальними проблемами. Його новелістика характеризується широтою тематики, цікавими образами...

Спочатку Меріме писав побутові новели, а потім письменник створює так звані екзотичні новели — "Матео Фальконе", "Таманго", "Коломба", "Кармен". Герої цих новел люди, котрі понад усе цінують власну свободу і відстоюють її.

П. Меріме в житті був трохи диваком. своєю службою він дуже пишався, а був він близько двадцяти років високим чиновником, головним інспектором історичних пам'яток.

Свою літературну діяльність письменник ніколи не афішував. Меріме добре знав російську мову, перекладав Пушкіна, Гоголя, Тургенєва, Марка Вовчка.

Історія України, її славне козацтво настільки зацікавили Меріме, що він пише свої нариси "Козаки України та їхні останні отамани" і "Богдан Хмельницький".

Про Меріме можна говорити багато, але хотілось би ще послухати і ваші доповнення до цієї особистості.

1-ий учень

Я хотів би розказати, що П. Меріме спочатку писав п'єси, які пізніше видає в окрему збірку під назвою "Театр Клари Гасуль" (Клара Гасуль — це видатна іспанська акторка). Трохи пізніше видає книжку "Гуслі", де вміщує ніби зібраний і оброблений ним фольклор південних слов'ян. Це було придумано настільки вдало, що О. Пушкін, російський поет, частину цих творів поклав в основу своїх "Пісень південних слов'ян".

2-ий учень

Хочу повідомити, що Меріме дуже любив історію і захоплювався нею. Він пише історичні твори: драму про французьку селянську віну XVI сторіччя і роман "Хроніка часів Карла IX". Письменник прагнув відтворити справжні характери і звичаї, зосередитись не на деталях, а на зображенні героїв у дії.

Його образи не історичні особи, це вигадані люди, але вони були типовими для свого часу.

Словникова робота

Новела — (походить від італійського слова, що означає "новина") — це невеликий твір розповідної літератури, у якому зображуються 1-2 епізоди із життя одного чи декількох осіб.

Це твір із гострим сюжетом і несподіваною подією.

(Учні занотовують в словники слово "новела")

Учитель

Цьому літературному жанрові властиві такі особливості: стислість і стрункість розповіді, змістовне та емоційне багатство образів і картин, широке використання художньої деталі, конкретна несподівана розв'язка. Новела відрізняється від оповідання, за розмірами вона менша, є в ній завжди гострий сюжет, описане життя 1-2 осіб.

На сьогодні ви прочитали новелу "Таманго". Передайте коротко її зміст.

Учень

У новелі "Таманго" розповідається про капітана Леду, який займався работоргівлею, хоча вона у ті часи була вже заборонена. Продавав йому своїх одноплемінців негритянський вождь Таманго, який людей вважав за непотрібний хлам.

У пориві п'яного божевілля він дарує капітанові Леду свою кохану дружину, але опам'ятавшись, хоче її знову повернути.

За наказом капітана моряки схопили Таманго, і він став таким же невольником, як і ті раби, котрих він продавав.

На кораблі вождь негрів піднімає повстання. білі работорговці були вбиті, але трапилась біда: жоден негр не вмів управляти кораблем. Коли майже усі загинули, залишився живий тільки Таманго. Невдовзі англійський фрегат "Беллона" підібрав його.

Таманго навчився англійської мови, був літаврщиком у полковому оркестрі, без міри пив цукрову горілку, помер від запалення легенів.

Учитель

Деяким учням давалось завдання: скласти план новели.

(Зачитуються 2-3 складені плани за новелою кращий варіант плану записується у зошити).

Примірний план

1. Капітан Леду не любив спокійного життя.
2. "Есперанс" досяг берегів Африки.
3. Леду і Таманго. Работоргівля.
4. Таманго у неволі.
5. День помсти і свободи.
6. Непередбачена біда.
7. Подальша доля африканського вождя.

Учитель

Відомо, що новела була написана у 1829 році і увійшла до збірки "Мозаїка". У творчості письменника чітко відчувається потяг до сильних характерів. Це, діти, була риса часу.

Не тільки у літературі існувала вона, але й у живописі (Е. Делакруа) і в музиці (Г. Берліоз)

— Які епізоди вам найбільше запам'яталися чи сподобалися?

(2-3 учні переказують улюблені епізоди).

— Як називався корабель Леду? Що було найголовнішим у торзі Леду з Таманго?

— Що ви дізналися про работоргівлю?

(Зачитується уривок)

— Розкажіть історію Таманго.

— Чому з перших рядків новели читачеві ніби ясно, що попереду трагічна розв'язка? (Зачитується уривок)

— Опишіть костюм Таманго. Як ви думаєте, чому Меріме так детально описує костюм вождя? (Зачитується уривок).

— Чи виникає у вас співчуття до Таманго? Як ви до нього ставитесь?

Учитель

Перед вами афоризми, висловлювання видатних людей, народна мудрість. За уподобанням ви вибрали якийсь один для себе. На основі новели "Таманго" прокоментуйте його.

1-ий учень

Мені до вподоби висловлювання німецького поета Гете, що стало і епіграфом сьогоdnішнього уроку: "Поведінка — дзеркало, в якому кожен показує свій облік".

Якщо це висловлювання застосувати до героїв новели Меріме "Таманго", то стає очевидним, що кожний із героїв своєю поведінкою, як в дзеркалі, показав свій облік.

Капітан Леду — людина, котра винна у трагічній долі негрів і їхнього вождя. Його облік — це зрада, підкуп, обман.

Щодо Таманго, то у "своім дзеркалі" він показав егоїзм, дикість, жорстокість, але в його обліку відбиваються і суто людські риси: прагнення волі, могутні почуття.

Я думаю, що саме ці риси і підносять Таманго над його поневолювачами.

2-ий учень

Висловлювання англійського письменника Теккерея мені найбільше сподобалось: "Посійте вчинок і ви пожнете звичку, посійте звичку і ви пожнете характер, посійте характер і ви пожнете долю".

Мені здається, що його можна віднести і до Таманго, і до капітана Леду.

Капітан був бравим моряком і службу починав просити матросом, але він не любив спокійного життя. Найголовнішим для нього був гаманець, і Леду старався, щоб він завжди був туго набитий. З цього і почалося, а згодом він став незамінною людиною для торгівців "чорним деревом".

Щодо Таманго, то думаю, що саме з якогось одного вчинку і почав він продажу одноплемінців. Цей вчинок переріс у звичку, яка згодом стала характером.

Зупинитися вождь не міг і, зрештою, не хотів. Тільки випадок, який стався з ним, змінив усе його життя.

Як для капітана Леду, так і для Таманго, усе починалось з якогось маленького вчинку, який став звичкою, характером, долею...

3-ій учень

А мені найбільше сподобалась наша українська мудрість: "Голова без розуму —

ліхтар без свічки."

Її можна віднести до образу Таманго. Саме він був неосвіченою, егоїстичною людиною, у якої голова, можна сказати, була без розуму. Таманго бракувало далекоглядності, бо продавати своїх одноплемінців, вважати їх хламом може людина жорстока і недалека...

Я розумію, що він зіпсований європейською цивілізацією, але щоб там не говорили, кожна людина має на плечах голову і за свої поступки несе відповідальність.

Таманго жорстоко покараний, але що поробиш, коли голова без розуму, як ліхтар без свічки...

Висновки учителя та учнів

Таманго робив жахливе. Він продавав за безцінь людей свого племені. Діти, старі, хворі — це для нього хлам, який можна продати за стару рушницю, якийсь мотлох чи пляшку горілки.

Автор звинувачує свого героя і насторожує читача, що Таманго буде жорстоко покараний.

Меріме засуджує работоргівлю, капітана Леду і його однобічників, котрі по-своєму зруйнували стійкий моральний світ "нецивілізованих" народів.

Хоча Таманго егоїстичний, жорстокий неосвічений у нього більше в характері людського, що підносить його вище над поневолювачами. Таманго прагне волі, має могутні почуття, він гордий і витривалий.

Меріме нічого не прикрашає, показує події буденними, такими, якими вони були насправді. Письменник бачить своїх героїв у той момент, коли вони вирішують для себе питання великої ваги: чи зберегти життя, особисте благополуччя, втративши совість і особисті моральні принципи, а чи залишитись вірним цим принципам, але загинути.

Цей твір вчить нас бути людяними, бо всі наші вчинки, дії, як у дзеркалі, відбиваються у нашій поведінці.

Французька письменниця Ж. Санд сказала, що чесність помирає тоді, коли продається. Отже, сійте добрі вчинки, щоб вони стали доброю звичкою і добрим характером, бо від цього залежатиме і ваша доля.

Домашнє завдання:

Написати міні-твір на тему:

"Яке враження справила на мене новела Меріме "Таманго" і чого навчила?"

(Можна використати висловлювання видатних людей, народну мудрість).

Висловлювання видатних людей, афоризми, народна мудрість.

1. Якщо бажаєш дізнатися про ціну людини, підведи її до чужої біди або до чужої радості — наколи не помилишся.

Народна мудрість

2. Ненавидь дурне в людині, а людину люби.

Л. Толстой, російський письменник.

3. Ти багато для "вічності" зробив, але ти про людяність забув

Д. Байрон, англійський поет.

4. Нікуди не годиться той, що годиться тільки для себе.

Вольтер, французький письменник, філософ.

5. Людина — це те, ким вона хоче бути.

Ш. Алейхем, єврейський письменник

6. Мудрій людині вся земля відкрита

Демокріт, давньогрецький філософ.

7. Я людина і ніщо людське мені не чуже

Теренцій, римський комедіограф.

8. Достойнство людини вимірюється тільки її вчинками

Французька народна мудрість

9. Виноград приносить три плоди: перший задоволення, другий — оп'яніння, третій — неприємність.

Анахарсіс, давньоскіфський мудрець.

10. Поведінка — дзеркало, в якому кожен показує свій облік.

Гете, німецький поет.

11. Доброта — це єдина одіж, яка ніколи не старіє.

Г. Торо, американський милитель.

12. Голова без розуму — ліхтар без свічки

Українська народна мудрість.

13. Все прекрасне на землі від сонця і все хороше від людини.

М. Пришвін, російський письменник.

14. Що людина робить, такою вона і є.

Гегель, німецький філософ

15. В світі є чимало сил великих, але сильнішого від людини у природі немає нічого.

Софокл, давньогрецький драматург.

Позакласне читання — багата скарбниця для саморозвитку школярів.

Позакласне читання в школі є одним із важливих шляхів літературного розвитку і морально-естетичного виховання учнів. Книга, як кажуть, продовжує пам'ять та уяву людини.

Програма для позакласного читання тепер передбачає свободу вибору, варіантність уроків, це, дійсно багата скарбниця для саморозвитку школярів

Готуючись до позакласного читання, учні самостійно читають рекомендовані програмою і вчителем твори, отже, перше знайомство дітей із твором уже відбулося. Завдання ж учителя — поглибити, уточнити те, про що довідалися учні із прочитаного.

Учитель повинен пам'ятати, що від простого читання учнями твору він повинен перейти на уроці до читання свідомого, вдумливого вивчення і аналізу твору, але без втрати тієї насолоди, яку дає людині мистецтво.

Завжди рекомендую дітям читати художній твір з олівцем у руках і робити записи у читацьких щоденниках і виписувати найцікавіші думки, епізоди...

Заздалегідь до позакласного читання даю завдання: вибрати 2-3 найцікавіші

епізоди і навчитися переказувати їх, дібрати матеріал про автора, намалювати ілюстрації, дати характеристику головному героєві і т. ін.

Залежно від начитаності, літературної ерудиції учнів форми і методи позакласного читання будуть різними: лекція, бесіда, конференція...

Учнів треба вчити, читати художній твір свідомо і розумно, задуматись над змістом книги, намагатись самотійно оцінити її.

Звичайно, учитель повинен пам'ятати, що в центрі уваги на уроці позакласного читання — художній твір, його герої і проблеми, бо про начитаність людини судять не за кількістю прочитаних книжок, а по тому, як вона зуміла розібратися в них і що вона взяла із них для себе.

Пастушенко Г.В.

учитель-методист

зарубіжної літератури

ЗОШ I-III ступенів №5

ім. Т.Г. Шевченка

м. Коломиї

2000 р.

Факультативні заняття в школі.

Антична література — праматір усіх європейських літератур, вона живе у віках, стає виразником найсокровенніших ідей кожного нового покоління.

Ця література вражає змістовністю своїх творів, багатогранністю зображення людини, вона відкриває нам широке коло ідей та прагнень незнаної сили та величини.

Саме антична література та мистецтво справили величезний вплив на відповідні сфери життя інших народів, серед них і українського.

Тому, вибираючи тему для факультативу із зарубіжної літератури, зупинилась на античній літературі. Вважаю, що, поринаючи в цей бурхливий дивний світ, діти відчують не тільки подих епохи, її славне минуле, але і актуальність тих питань і проблем, які антична література перед собою ставила, їх значимість для сучасності.

Факультатив проводжу за власно складеною програмою. Форми і методи найрізноманітніші: семінарські заняття, конференції, бесіди "за круглим" столом, літературні ігри...

Після завершення роботи, скажемо, над якоюсь об'єднаною темою, проводимо літературні вечори, конкурси читців художнього слова.

Відкрите заняття факультативу на тему: "Античний театр та його вплив на розвиток світового театру" принесло задоволення не тільки глядачам, але і самим учням. Вони готували ролі із творів античних драматургів Есхіла, Софокла, Еврипіда, відтворювали міні-античний театр, вчилися читати речитативом.

Не дивно, що діти дуже часто вибирають свого улюбленого поета саме з античної літератури.

Готуючи факультативне заняття про Геродота — "батька історії" та коментуючи його твори, зокрема про походження скіфів, учні довідалися багато цікавого про

етнографічно-географічний опис Скіфії, південних теренів України. Вони переконалися, що Україна споконвіків багата країна, а Дніпро — Борисфен Геродот за величиною ставить на друге місце після Дунаю, а за багатством — після єгипетського Нілу.

Факультативні заняття збагатили учнів знаннями про скіфів, їхній спосіб життя, характер, звички, обряди, виховання молоді, військову тактику.

Члени факультативу брали активну участь у різних літературних вікторинах, самі їх готували. А найголовніше — школярі багато читали, використовували додаткову літературу, писали реферати, вчилися їх захищати.

Учні переконані, що кожна людина, яка вважає себе освіченою мусить знати античну літературу.